

2. maj 2005

Danske unges alder ved afslutning af uddannelse¹

Alderen ved fuldført uddannelse er i høj grad afgørende for, hvor mange år den enkelte og samfundet får glæde af de kompetencer, der erhverves gennem uddannelse. En reduktion af alderen ved fuldført uddannelse kan medføre væsentlige gevinster i form af øget og bedre kvalificeret arbejdsstyrke, lavere offentlige udgifter og frigørelse af ressourcer indenfor uddannelsessystemet.

Det ekstra tidsforbrug

Alderen ved fuldført uddannelse afhænger dels af den normerede længde af uddannelsen og dels det ekstra tidsforbrug, dvs. den tidsanvendelse, som ligger ud over uddannelsernes normerede længder.

Det ekstra tidsforbrug består af venteperioder mellem to uddannelser, studieafbrud og forsinkelser i forhold til den normerede tid. Endvidere regnes dobbeltuddannelse, sen skolestart og 10. klasse som ekstra tidsforbrug.

Den seneste opgørelse af det ekstra tidsforbrug blev foretaget i 2002 på baggrund af unges uddannelsesvalg i 2000. Det bemærkes, at der kan være sket ændringer i de unges adfærd siden da.

Opgørelsen viste, at unge gennemsnitligt kom ca. 3,2 år senere ud på arbejdsmarkedet end den lige vej, *jf. tabel 1*. I dette gennemsnitstal er alle unge inkluderet, også de der ikke tager en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Hvis der tages højde for, at noget af tiden bruges på erhvervsarbejde, svarer det ekstra tidsforbrug isoleret set til en reduktion af den enkeltes arbejdsudbud over livet på gennemsnitlig ca. 2,3 år. Da ekstra tidsforbrug benyttet til erhvervsarbejde ikke mindsker arbejdsstyrken, bør der i udgangspunktet korrigeres herfor. Mindsket erhvervsarbejde blandt unge under uddannelse, der medfører lavere alder ved fuldført uddannelse, vil isoleret set give et kompetenceløft af arbejdsstyrken. Værdien af at mindske det ekstra tidsforbrug vil med andre ord overstige den direkte arbejdsstyrkevirkning, da der er en samfundsøkonomisk gevinst ved en gennemsnitligt bedre uddannet arbejdsstyrke.

¹ Arbejdspapiret er udarbejdet af Sekretariatet for ministerudvalget for Danmark i den globale økonomi. Papiret er sendt til Globaliseringsrådet som faktisk baggrund for Globaliseringsrådets diskussioner. Globaliseringsrådet kan ikke tages til indtægt for arbejdspapiret.

Tabel 1. Ekstra tidsforbrug fordelt på årsag.

<i>Årsag</i>	<i>Gns. antal år pr. person – når erhvervsar- bejde tælles med</i>	<i>Gns. antal år pr. person – når erhvervsar- bejde ikke tælles med</i>	<i>Fuldtidspersoner - når erhvervsarbejde tælles med</i>	<i>Fuldtidspersoner - når erhvervsarbejde ikke tælles med</i>
Sen skolestart...	0,2	0,2	9.000	9.000
10. klasse.....	0,6	0,6	39.000	39.000
Dobbelt ung- domsuddan- nelse ¹	0,2	0,2	10.000	10.000
Venteperioder..	0,6	0,3	38.000	19.000
Studieskift og afbrud.....	1,0	0,5	64.000	32.000
Forsinkelser	0,6	0,5	36.000	29.000
<i>I alt.....</i>	<i>3,2</i>	<i>2,3</i>	<i>196.000</i>	<i>138.000</i>

1. Optællingen af det ekstra tidsforbrug er stoppet ved den første gennemførte erhvervskompetencegivende uddannelse, hvorfor omfanget af dobbeltuddannelse på dette niveau ikke er opgjort.

Anm.: For at korrigere for erhvervsarbejde er det ekstra tidsforbrug for venteperioder og studieskift reduceret med 50 pct., mens tidsforbruget fra forsinkelser er reduceret med 20 pct. Omfanget af det ekstra tidsforbrug er beregnet på baggrund af uddannelsesadfærden i 2000 samt den gennemsnitlige størrelse af ungdomsårgangene i 9. klasse fra 2000-2010.

Kilde: Undervisningsministeriet og Finansministeriet.

Omregnet til fuldtidspersoner på arbejdsmarkedet svarer det ekstra tidsforbrug til, at omkring 140.000 personer ekstra er undervejs i deres uddannelse, og dermed ikke indgår i arbejdsstyrken. I dette tal er ikke indregnet den del af det ekstra tidsforbrug, som bruges på erhvervsarbejde, omkring 60.000 fuldtidspersoner.

Potentialet for at øge arbejdsstyrken gennem reduktion af det ekstra tidsforbrug må dog vurderes at være væsentligt lavere, da alle forsinkelselementer under alle omstændigheder vil have et vist omfang.

F.eks. vil nogle blive forsinket pga. værnepligt eller barsel og studieskift.